

Informace z kontrolní akce NKÚ č. 12/23

Peněžní prostředky vynakládané vybranými fakultními nemocnicemi na úhradu nákladů z činnosti

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2012 pod číslem 12/23. Kontrolní akci řídila a kontrolní závěr vypracovala členka NKÚ JUDr. Eliška Kadaňová.

Cílem kontroly bylo prověřit hospodaření s peněžními prostředky vynakládanými vybranými fakultními nemocnicemi na úhradu vybraných nákladů z činnosti.

Kontrola byla prováděna od srpna 2012 do dubna 2013.

Kontrolováno bylo období let 2010 až 2011, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující.

Kontrolované osoby:

- Fakultní nemocnice Královské Vinohrady,
- Fakultní nemocnice Olomouc,
- Fakultní nemocnice Hradec Králové,
- Všeobecná fakultní nemocnice v Praze.

I. ÚVOD

Fakultní nemocnice (dále také „FN“) jsou samostatnými právními osobami, státními příspěvkovými organizacemi a účetními jednotkami. Příspěvkové organizace podle zákona č. 218/2000 Sb.¹ hospodaří s peněžními prostředky získanými hlavní činností a s peněžními prostředky přijatými ze státního rozpočtu pouze v rámci finančních vztahů stanovených zřizovatelem. Hospodaří i s dalšími prostředky, které získají např. z rozpočtů územních samosprávných celků, jinou (hospodářskou) činností nebo jako peněžité dary od fyzických nebo právnických osob. Zákon¹ příspěvkovým organizacím ukládá hospodařit podle rozpočtu, který po zahrnutí příspěvku nebo stanovení odvodu musí být sestaven jako vyrovnaný a může zahrnovat pouze náklady a výnosy související jen s poskytovanými službami, které jsou předmětem hlavní činnosti. Je-li předpoklad, že může být zhoršen rozpočtováný hospodářský výsledek, je příspěvková organizace povinna učinit opatření, která zajistí jeho vyrovnaní.

Funkci zřizovatele plní ve vztahu ke kontrolovaným příspěvkovým organizacím – fakultním nemocnicím – Ministerstvo zdravotnictví ČR (dále také „MZ“).

Postavení, organizaci a činnost fakultních nemocnic v kontrolovaném období upravovala vyhláška č. 394/1991 Sb.², kde bylo mimo jiné stanoveno: „*Fakultní nemocnice jsou vybraná zdravotnická a vzdělávací zařízení určená ministerstvem. Jejich odborná pracoviště jsou výukovými základnami lékařských a farmaceutických fakult a pro další vzdělávání lékařů a farmaceutů. Vybraná lůžková oddělení se označují jako kliniky. Fakultní nemocnice poskytují na svých pracovištích též ambulantní služby.*“

¹ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

² Ustanovení § 7 odst. 1 a 3 vyhlášky č. 394/1991 Sb., o postavení, organizaci a činnosti fakultních nemocnic a dalších nemocnic, vybraných odborných léčebných ústavů a krajských hygienických stanic v řídicí působnosti ministerstva zdravotnictví České republiky.

Citovaná vyhláška byla zrušena zákonem č. 372/2011 Sb.³, který s účinností od 1. dubna 2012 obsahuje rámcovou úpravu postavení fakultních nemocnic. Uvedený zákon ponechal FN postavení příspěvkových organizací a jejich činnost vymezil takto: „*Fakultní nemocnice poskytuje zdravotní péči a uskutečňuje související výzkumnou nebo vývojovou činnost. Na odborných pracovištích se také uskutečňuje klinická a praktická výuka ...*“

Předmět činnosti FN je stanoven ve zřizovací listině, kterou včetně změn a dodatků vydává zřizovatel. Zřizovatel také schvaluje statut fakultní nemocnice.

FN mají nezastupitelné místo nejen při poskytování primární a sekundární zdravotní péče, ale i z hlediska výzkumu, vývoje a především výuky a dalšího vzdělávání. Poskytují zdravotní péči⁴ v celém rozsahu medicínského spektra.

Fakultní nemocnice se člení na kliniky, ústavy, oddělení, oddělení společných vyšetřovacích a léčebných složek, nemocniční lékárnou a další zdravotnická pracoviště.

V ČR bylo k datu 31. prosince 2011 celkem 11 FN.

Pozn.: Všechny právní předpisy jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.
Pro sledování vývoje nákladů a výnosů jsou v některých částech uvedeny i údaje FN za rok 2009.

II. SKUTEČNOSTI ZJIŠTĚNÉ PŘI KONTROLE

V rámci kontroly bylo prověřováno hospodaření čtyř fakultních nemocnic s peněžními prostředky vynakládanými na úhradu vybraných nákladů z činnosti, zejména nákladů vykazovaných v účtových skupinách 50 – *Spotřebované nákupy*, 51 – *Služby* a 52 – *Osobní náklady*.

Kontrolovány byly Fakultní nemocnice Královské Vinohrady (dále také „FNKV“), Fakultní nemocnice Olomouc (dále také „FNOL“), Fakultní nemocnice Hradec Králové (dále také „FNHK“) a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze (dále také „VFN“).

VYBRANÉ KAPACITNÍ A VÝKONOVÉ UKAZATELE KONTROLOVANÝCH FN

Všechny kontrolované FN sledují a vykazují kapacitní a výkonové ukazatele, a to zejména pro Národní zdravotnický informační systém (např. výkazy o ekonomice zdravotnických zařízení, výkazy o lůžkovém fondu zdravotnických zařízení), dále pro Český statistický úřad (např. výkazy o úplných nákladech práce), a provádějí přehledy a rozborovou činnost pro zřizovatele, tj. MZ.

Údaje z jednotlivých výkazů nejsou navzájem zcela srovnatelné a jejich porovnání a hodnocení nelze objektivně provést.

Tabulky č. 1 až 3 obsahují data dle výkazů zpracovaných kontrolovanými FN a vypovídají především o jejich velikosti.

³ Ustanovení § 111 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách).

⁴ Ustanovení § 2 a násl. zákona č. 372/2011 Sb.

Tabulka č. 1 – Průměrný evidenční počet zaměstnanců přepočtený, z toho lékařů

Fakultní nemocnice	2009		2010		2011	
	Počet zaměstnanců	z toho lékařů	Počet zaměstnanců	z toho lékařů	Počet zaměstnanců	z toho lékařů
FNKV	2 533	411	2 595	421	2 548	441
FNOL	3 130	491	3 311	529	3 277	539
FNHK	4 172	580	4 165	581	4 200	570
VFN	4 549	703	4 663	720	4 574	721

Zdroj: E (MZ) 2-01 výkaz o zaměstnancích a o složkách mezd ve zdravotnických organizacích podle platných předpisů o platu za rok 2009, 2010 a 2011; výkaz ÚNP 4-01 za rok 2009, 2010 a 2011.

Pozn.: Počty zaměstnanců a lékařů byly zaokrouhleny na celá čísla.

Tabulka č. 2 – Průměrný počet lůžek včetně jejich využití

Fakultní nemocnice	2009		2010		2011	
	Počet lůžek (ks)	Využití lůžek (v %)	Počet lůžek (ks)	Využití lůžek (v %)	Počet lůžek (ks)	Využití lůžek (v %)
FNKV	1 203	74,7	1 150	75,9	1 091	78,9
FNOL	1 395	78,1	1 392	77,2	1 317	75,7
FNHK	1 495	77,8	1 498	76,2	1 500	74,6
VFN	1 603	84,0	1 603	79,5	1 558	76,4

Zdroj: E (MZ) 6-02 výkaz o ekonomice ZZ, které vede účetnictví, za rok 2009, 2010 a 2011; L (MZ) 1-02 výkaz o lůžkovém fondu zdravotnických zařízení za rok 2009, 2010 a 2011.

Tabulka č. 3 – Počet hospitalizovaných pacientů a počet ošetřovacích dnů

Fakultní nemocnice	2009		2010		2011	
	*Počet hospitalizovaných pacientů	Počet ošetřovacích dnů	*Počet hospitalizovaných pacientů	Počet ošetřovacích dnů	*Počet hospitalizovaných pacientů	Počet ošetřovacích dnů
FNKV	28 904	269 947	28 476	268 567	28 270	257 661
FNOL	46 271	347 421	46 690	343 614	46 230	315 603
FNHK	41 234	380 500	41 574	375 900	40 515	365 600
VFN	56 021	418 293	56 820	411 436	55 299	385 589

Zdroj: L (MZ) 1-02 výkaz o lůžkovém fondu zdravotnických zařízení za rok 2009, 2010 a 2011; sdělení FN k počtu hospitalizovaných pacientů.

* Dle sdělení FN.

VÝSLEDKY HOSPODAŘENÍ KONTROLOVANÝCH FN

Hospodářský výsledek příspěvkové organizace je tvořen výsledkem hospodaření z hlavní činnosti a ziskem vytvořeným jinou (hospodářskou) činností po zdanění.

Tabulka č. 4 – Výsledek hospodaření běžného účetního období po zdanění (v tis. Kč)

Fakultní nemocnice	2009			2010			2011		
	Celkem	- z toho: hlavní činnost	- z toho: jiná činnost	Celkem	- z toho: hlavní činnost	- z toho: jiná činnost	Celkem	- z toho: hlavní činnost	- z toho: jiná činnost
FNKV	11 288	7 341	3 947	5 604	1 251	4 353	5 505	1 141	4 364
FNOL	2 469	968	1 501	140 326	138 298	2 028	41 838	39 246	2 592
FNHK	12 633	9 489	3 144	542	-3 068	3 610	17 087	15 308	1 779
VFN	10 404	10 404	-	5 010	5 010	-	8 385	8 385	-

Zdroj: výkazy zisku a ztráty za roky 2009, 2010 a 2011.

V letech 2010–2011 bylo u všech čtyř kontrolovaných FN dosaženo vyrovnaného hospodaření s mírným přebytkem (ziskem po zdanění), a to v součtu hlavní a jiné (hospodářské) činnosti. Hospodářský výsledek za rok 2010 u FNOL ovlivnily vyšší výnosy z prodeje služeb oproti předchozímu roku, navýšení úhrady zdravotních pojišťoven za běžný rok, realizace prodeje DHM a další.

Žádná z kontrolovaných FN nevykázala v kontrolovaném období za rok 2010 a 2011 krátkodobé ani dlouhodobé úvěry a půjčky.

FN v rámci kontroly uvedly, že úhrady od zdravotních pojišťoven v letech 2010 a 2011 byly většinou ve lhůtě splatnosti, avšak finanční vypořádání roku 2010 a 2011 nebylo z důvodu nedořešených sporných případů ještě k 1. prosinci 2012 v některých případech uzavřeno.

Tabulka č. 5 – Výsledek hospodaření / nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let k 31. 12. příslušného roku (v tis. Kč)

Fakultní nemocnice	2009		2010		2011	
	Výsledek hospodaření běžného účetního období	Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let	Výsledek hospodaření běžného účetního období	Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let	Výsledek hospodaření běžného účetního období	Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let
FNKV	11 288	-97 799	5 604	-86 510	5 505	-80 906
FNOL	2 469	-308 004	140 326	-305 535	41 838	-165 209
FNHK	12 633	0	542	0	17 087	0
VFN	10 404	-1 059 054	5 010	-1 048 649	8 385	-1 043 639

Zdroj: rozvahy státních příspěvkových organizací sestavené k 31. 12. 2009, k 31. 12. 2010 a k 31. 12. 2011.

Z tabulky č. 5 vyplývá, že tři FN zlepšeným výsledkem hospodaření běžného účetního období po zdanění snižovaly neuhrazenou ztrátu minulých let.

Kromě hlavní činnosti FN vykonávaly i jinou (hospodářskou) činnost, která je pro jednotlivé FN blíže vymezena v příloze zřizovací listiny. Jinou činnost mohou FN vykonávat na základě živnostenského oprávnění a musí být v účetnictví sledována odděleně od hlavní činnosti. Pokud by byla hospodářským výsledkem jiné činnosti ztráta, musí být jiná činnost ukončena.

FNHK vykázala v roce 2010 zhoršený hospodářský výsledek z hlavní činnosti (-3 068 tis. Kč) a tuto ztrátu vyrovnala ziskem vytvořeným z jiné činnosti (3 610 tis. Kč). Celkově výsledek hospodaření běžného účetního období činil 542 tis. Kč (viz tabulka č. 4).

VFN přestože vykonávala jinou činnost, nesledovala ji ve svém účetnictví odděleně od hlavní činnosti a ve výkazu zisků a ztrát za roky 2009–2011 vykazovala za jinou činnost nulové hodnoty. Postup VFN nebyl v souladu s ustanovením § 63 odst. 1 zákona č. 218/2000 Sb.¹.

NÁKLADY KONTROLOVANÝCH FN

Náklady sledovaly FN v účtové třídě 5. Ve sledovaném období se náklady pohybovaly ročně v rozpětí od 3,390 mld. Kč až do 6,893 mld. Kč podle velikosti příslušné FN. Podíl nákladů na výnosech byl u všech kontrolovaných FN zhruba stejný a činil více než 99 %, pouze u jedné FN v roce 2010 činil podíl nákladů 96,82 % výnosů.

Účtová skupina 50 – *Spotřebované nákupy* zahrnuje zejména náklady na spotřebu materiálu (léčivé přípravky, zdravotnické prostředky, medicínální plyny, potraviny, všeobecný kancelářský materiál, náhradní díly, drobný dlouhodobý hmotný majetek do 40 tis. Kč atd.), náklady na spotřebu energie (elektrická energie, voda, teplo a plyn) a náklady na spotřebu jiných neskladovatelných dodávek a prodané zboží.

Účtová skupina 51 – *Služby* zahrnuje mimo jiné náklady na likvidaci odpadu, náklady na praní prádla, náklady na dodavatelsky zajišťovaný úklid a náklady na ostrahu.

Účtová skupina 52 – *Osobní náklady* zahrnuje zejména mzdové náklady, zákonné sociální pojištění a náhrady mzdy.

Tabulka č. 6 – Náklady FN, z toho účtové skupiny 50, 51, 52 a jejich podíl na celkových nákladech

FN/rok	Náklady celkem (třída 5) v tis. Kč	z toho účtové skupiny:					
		50 – Spotřebované nákupy		51 – Služby		52 – Osobní náklady	
		v tis. Kč	%	v tis. Kč	%	v tis. Kč	%
FNKV	2009	3 390 079	45,65	1 547 441	8,93	1 286 422	37,95
	2010	3 480 619	43,79	1 523 887	8,31	1 388 526	39,89
	2011	3 570 517	44,28	1 581 145	7,81	1 410 018	39,49
FNOL	2009	4 229 787	50,91	2 153 204	4,68	1 511 416	35,73
	2010	4 273 558	52,67	2 250 712	5,00	1 686 117	39,45
	2011	4 518 734	45,59	2 060 048	4,91	1 837 297	40,66
FNHK	2009	4 888 166	47,44	2 318 764	3,75	2 092 695	42,81
	2010	4 998 602	46,84	2 341 412	3,77	2 122 299	42,46
	2011	5 156 003	45,70	2 356 140	3,51	2 212 096	42,90
VFN	2009	6 892 702	50,88	3 507 308	6,28	2 405 533	34,90
	2010	6 798 343	50,77	3 451 824	5,88	2 494 509	36,69
	2011	6 810 390	49,51	3 371 665	5,45	2 526 533	37,10

Zdroj: hlavní knihy jednotlivých FN k 31. 12. 2009, k 31. 12. 2010 a k 31. 12. 2011.

U všech kontrolovaných FN činily ve sledovaném období z hlediska podílu jednotlivých nákladových položek největší část spotřebované nákupy (43,79 % – 52,67 % celkových nákladů) a osobní náklady (34,9 % – 42,9 % celkových nákladů).

U spotřebovaných nákupů došlo v roce 2011 v porovnání s rokem 2009 k určitému poklesu podílu na celkových nákladech, u osobních nákladů naopak k mírnému nárůstu.

1. Náklady na léčivé přípravky a zdravotnické prostředky

Náklady na léčivé přípravky (dále také „léčiva“) a zdravotnické prostředky (dále také „ZP“) se pohybovaly v kontrolovaném období v rozpětí 32,1 % – 41,9 % celkových nákladů.

Tabulka č. 7 – Náklady FN na léčiva a zdravotnické prostředky (v tis. Kč)

FN	2010						2011					
	Náklady celkem	%	- z toho: léčiva	%	- z toho: zdravotnické prostředky	%	Náklady celkem	%	- z toho: léčiva	%	- z toho: zdravotnické prostředky	%
FNKV	3 480 619	100	559 299	16,1	557 599	16,0	3 570 517	100	586 847	16,4	587 367	16,5
FNOL	4 273 558	100	1 044 209	24,4	749 839	17,5	4 518 734	100	1 021 337	22,6	740 430	16,4
FNHK	4 998 602	100	977 977	19,6	782 170	15,7	5 156 003	100	1 001 043	19,4	770 395	14,9
VFN	6 798 343	100	1 647 465	24,2	808 650	11,9	6 810 390	100	1 714 967	25,2	807 169	11,9

Zdroj: hlavní knihy jednotlivých FN k 31. 12. 2010 a k 31. 12. 2011.

Cenu léčiv a ZP reguluje Státní ústav pro kontrolu léčiv (dále také „SÚKL“) rozhodnutím⁵ o maximálních cenách léčivých přípravků u původce a MZ stanovením maximální obchodní přírážky cenovým předpisem⁶. Výše obchodní přírážky v kontrolovaném období činila 5 % – 36 % v rámci osmi pásem a odvíjela se od ceny léčivého přípravku (5 % u léčiv od 10 000 Kč a 36 % u léčiv do 150 Kč).

⁵ Státní ústav pro kontrolu léčiv rozhoduje o maximálních cenách léčivých přípravků a v souladu s § 39n odst. 1 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, zveřejňuje seznam cen a úhrad léčivých přípravků a potravin pro zvláštní lékařské účely.

⁶ Cenový předpis stanoví maximální obchodní přírážku všem léčivým přípravkům a potravinám pro zvláštní lékařské účely, které jsou hrazeny z prostředků veřejného zdravotního pojištění.

MZ vydává na základě dohodovacího řízení zástupců zdravotních pojišťoven a MZ pro každý kalendářní rok tzv. úhradové vyhlášky⁷, které však byly pro kontrolované období vydávány až v samotném závěru roku.

Kontrolované FN měly v kontrolovaném období uzavřeny rámcové smlouvy se všemi devíti zdravotními pojišťovnami⁸. K rámcovým smlouvám mezi FN a zdravotními pojišťovnami jsou každoročně uzavírány úhradové dodatky, které určují rozsah hrazené zdravotní péče. Úhradové dodatky navazují na tzv. úhradové vyhlášky MZ, kterými se stanoví hodnota bodu, výše úhrad zdravotní péče hrazené z veřejného zdravotního pojištění a regulační omezení objemu poskytnuté zdravotní péče hrazené z veřejného zdravotního pojištění.

Jak rámcové smlouvy se zdravotními pojišťovnami, tak úhradové dodatky byly ve většině případů uzavírány se zpětnou účinností.

Paušální úhrada dle úhradových vyhlášek vychází z dřívějšího, tzv. referenčního období, např. pro rok 2010 činila 98 % celkové úhrady roku 2008.

1.1 Léčivé přípravky (léčiva)

Léčivé přípravky jsou tříděny od roku 1976 do skupin podle ATC klasifikace⁹, podle účinků na jednotlivé orgány a jejich soustavy, farmakologického působení a chemické struktury. Z veřejně dostupných informací Všeobecné zdravotní pojišťovny ČR vyplývá, že v ČR je registrováno cca 9 000 různých položek léčiv hrazených z veřejného zdravotního pojištění a přes 50 000 položek nehrazených ze zdravotního pojištění.¹⁰ Kontrolované FN vynaložily za roky 2010 a 2011 na léčiva celkem 8,553 mld. Kč (blíže viz tabulka č. 7).

Kontrolovány byly náklady vynaložené na vybrané, objemově významné druhy léčiv hrazené ze zdravotního pojištění, které byly shodně identifikovány kódem přidělovaným SÚKL a které byly nakupovány všemi kontrolovanými FN. Ve vybraných skupinách léčiv bylo z identických léčiv pro srovnání vybráno antibiotikum Augmentin, nízkomolekulární heparin Clexane a některá léčiva poskytovaná na specializovaných pracovištích¹¹ (centrové léky).

Výběr dodavatelů léčiv

Dle veřejně dostupných aktuálních informací SÚKL působilo na trhu celkem 412 distributorů z ČR a 63 subjektů provádějících distribuci léčiv v ČR na základě povolení jiného státu EU. S celorepublikovou působností a komplexním spektrem sortimentu dodávají léčiva čtyři velké distributorské společnosti, jejichž dodávky tvořily významný objem dodávek léčivých přípravků i do kontrolovaných FN; na dodávkách léčiv se podíleli také další menší dodavatelé.

⁷ Pro rok 2010 vyhláška č. 471/2009 Sb., o stanovení hodnot bodu, výše úhrad zdravotní péče hrazené z veřejného zdravotního pojištění a regulačních omezení objemu poskytnuté zdravotní péče hrazené z veřejného zdravotního pojištění pro rok 2010, platná od 30. 12. 2009.

Pro rok 2011 vyhláška č. 396/2010 Sb., o stanovení hodnot bodu, výše úhrad zdravotní péče hrazené z veřejného zdravotního pojištění a regulačních omezení objemu poskytnuté zdravotní péče hrazené z veřejného zdravotního pojištění pro rok 2011, platná od 27. 12. 2010.

⁸ ZP Média byla zapsána do obchodního rejstříku dne 2. března 2009 a vymazána dne 28. března 2011, kdy byla zrušena bez likvidace, a to sloučením s VZP ČR.

ZP Metal - Aliance byla sloučena s Českou průmyslovou zdravotní pojišťovnou k 1. říjnu 2012.

⁹ Anatomicko-terapeuticko-chemická klasifikace léčiv (zkráceně ATC klasifikace) je mezinárodní systém třídění léčiv, který spravuje Spolupracující centrum Světové zdravotnické organizace pro metodologii statistiky léčiv (World Health Organization Collaborating Centre for Drug Statistics Methodology).

¹⁰ VZP ČR vydává a aktualizuje číselník léků.

¹¹ Vznik současného systému specializovaných pracovišť se datuje do roku 2006, kdy vstoupila v platnost vyhláška MZ ČR č. 368/2006 Sb., kterou se mění vyhláška č. 532/2005 Sb., o úhradách léčiv a potravin pro zvláštní lékařské účely, ve znění vyhlášky č. 37/2006 Sb. (vyhláška č. 532/2005 Sb. byla posléze nahrazena vyhláškou č. 63/2007 Sb., o úhradách léčiv a potravin pro zvláštní lékařské účely), která zavedla do systému zdravotní péče ATC skupiny léků, jejichž preskripce je omezena na specializovaná pracoviště – centra se zvláštní smlouvou se zdravotními pojišťovnami na léčbu tímto typem léčivého přípravku.

V kontrolovaném období postupovaly FN podle zákona č. 137/2006 Sb.¹² pouze u některých léčiv a účinných látek léčivých přípravků, např.:

- V roce 2010 FNHK provedla výběrové řízení v objemu 41,850 mil. Kč na dodavatele antibiotik a antiinfekčních léčiv a dále také na dodavatele centrových léčiv, se šesti uchazeči následně uzavřela rámcové smlouvy v objemu nejméně 166,950 mil. Kč.
- V roce 2011 FNOL provedla výběrové řízení, a to převážně na dodavatele centrových léčiv, kdy předmětem jednotlivých veřejných zakázek byla konkrétní účinná látka, na základě tohoto výběrového řízení uzavřela v roce 2011 na dva roky smlouvy v objemu nejméně 580,529 mil. Kč a v roce 2012 na dva roky smlouvy v objemu nejméně 253,824 mil. Kč.
- Na základě výběrových řízení uzavřela v průběhu roku 2011 šest smluv s dodavateli centrových léčiv také VFN.

Elektronické aukce využívaly pouze dvě kontrolované FN; VFN využila elektronickou aukci v roce 2010 v jednom případě a v dalších případech pak v roce 2011, FNKV využila elektronickou aukci v roce 2011 pro nákup spotřebního zdravotnického materiálu (obvazy a náplasti).

Fakultní nemocnice k problematice veřejných zakázek mimo jiné uvedly, že ceny dodávek léků nepřesahovaly finanční limity, jednotlivé nákupy byly vzájemně rozdílné nebo že cenové, kvalitativní i poptávkové výkyvy v průběhu roku byly důvodem nevyužívání zákona o veřejných zakázkách. Dále uvedly, že nejčastěji využívaly databázi dodavatelů, tj. tzv. vyhledávač/srovnávač cen, do kterého zasílali své ceníky velkodistributoři.

Nákup léčiv zajišťovaly ústavní lékárny pro všechna pracoviště kontrolovaných FN na základě tzv. pozitivních listů, což je seznam doporučených léčiv, v některých případech i dodavatelů, nebo i negativních listů, což je seznam nedoporučených léčiv pro nákup ve FN. Pozitivní listy (negativní listy) jsou interními dokumenty FN a byly zpracovávány a průběžně aktualizovány lékovou komisí, jejíž členy jmenovali ředitelé FN.

Smlouvy jednotlivých FN s dodavateli se lišily jak dohodnutými obchodními podmínkami (např. rozdílné lhůty splatnosti faktur, finanční zvýhodnění při stanoveném množství odběru léčiva apod.), tak i rozdílnými cenami shodných léčiv. Písemné smlouvy na nákup léčiv byly uzavřeny jen s malým počtem dodavatelů. Bylo např. zjištěno, že jedna FN nakupovala léčiva od více než 230 dodavatelů, přitom rámcové kupní smlouvy uzavřela jen se třemi z nich. Nákupy od ostatních dodavatelů byly prováděny na základě e-mailových, faxových nebo telefonických objednávek.

Bez uzavřené písemné smlouvy např. nakoupily dvě kontrolované FN v letech 2010–2011 léčiva ve zjištěných případech celkem ve výši téměř 280 mil. Kč.

Z důvodu absence písemné smlouvy nebylo kontrolou možné ověřit, zda výše dodavatelem fakturované ceny odpovídala ceně sjednané.

Srovnání cen u identických léčivých přípravků

U vybraného antibiotika na vzorku osmi identických kódů byly zjištěny cenové rozdíly do výše 20 % u čtyř kódů (84792, 10193, 12494, 990222), nad 20 % u tří kódů (89852, 92206, 66020); nejvýraznější rozdíl činil 359,83 Kč/balení (tj. 163,56 %) u kódu 66020.

U vybraného nízkomolekulárního heparinu na vzorku čtyř identických kódů byly zjištěny cenové rozdíly do výše 20 % u jednoho kódu (115401) a nad 20 % u dvou kódů (11145, 125287); nejvýraznější rozdíl činil 2 177,17 Kč/balení (tj. 79,69 %) u kódu 125287.

---

¹² Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách.

Příloha č. 1 obsahuje přehled významných zjištěných rozdílů mezi nejnižší a nejvyšší fakturovanou cenou kontrolovaného vzorku léčiva.

Centrové léky

V letech 2010 a 2011 kontrolované FN uhradily za centrové léky (skupina léků, jejichž preskripce je vázána na specializovaná pracoviště – centra¹³) celkem více než 5 mld. Kč.

Tabulka č. 8 – Náklady FN na léčiva, z toho centrové léky (v tis. Kč)

Fakultní nemocnice	2010				2011			
	Celkem léčiva	%	z toho: centrové léky	%	Celkem léčiva	%	z toho: centrové léky	%
FNKV	559 299	100	279 023	49,9	586 847	100	278 935	47,5
FNOL	1 044 209	100	447 617	42,9	1 021 337	100	461 677	45,2
FNHK	977 977	100	543 329	55,6	1 001 043	100	572 436	57,2
VFN	1 647 465	100	1 209 290	73,4	1 714 967	100	1 359 117	79,3

Zdroj: hlavní knihy jednotlivých FN k 31. 12. 2010 a k 31. 12. 2011.

V rámci kontroly bylo provedeno ověření a srovnání cen fakturovaných v letech 2010 a 2011 na vzorku 63 identických kódů vybraných centrových léků. U vybraného vzorku bylo zjištěno:

- Cenové rozdíly do výše 20 % u 32 kódů¹⁴, nad 20 % u 11 kódů¹⁵. Nejvýraznější cenový rozdíl činil 33 264 Kč/balení (tj. 34,71 %) u kódu 29246. Dále byly zjištěny případy, kdy cena byla ve vztahu k nejnižší ceně vyšší o desítky procent, byl zjištěn i případ ceny vyšší o 155 %, např. kód 26063.
- Cenové rozdíly shodného dodavatele do různých FN byly zjištěny u 30 kódů¹⁶; nejvýraznější cenový rozdíl činil 10 527 Kč/balení (tj. 62,6 %) u kódu 500512. Dále byly zjištěny případy, kdy cena byla ve vztahu k nejnižší ceně vyšší o desítky procent, byl zjištěn i případ ceny vyšší o 72 %, např. kód 27259.
- Ve třech případech nákupů u jedné FN v roce 2011 činila fakturovaná cena 1,10 Kč/balení, přestože např. u kódu 25566 se cena u všech kontrolovaných FN pohybovala od 24 248,40 Kč/balení do 30 140 Kč/balení. FN k tomu sdělila, že dodavatel zohlednil skutečnost, že léčivý přípravek by nebyl v konkrétních případech hrazen ze zdravotního pojištění.

Příloha č. 1 obsahuje přehled významných zjištěných rozdílů mezi nejnižší a nejvyšší fakturovanou cenou kontrolovaného vzorku léčiva – centrových léků.

Vyřazování léčiv

Kontrolu jednotlivých položek skladových zásob prováděly ústavní lékárny v pravidelných intervalech.

Kontrolou byl zjištěn rozdílný přístup FN při evidenci a vyřazování léčiv z důvodu jejich nepoužitelnosti, včetně uplynutí doby použitelnosti (expirace):

- Ve FNKV bylo vyřazování zásob léčivých prostředků s proslou expirací prováděno v ústavní lékárně měsíčně. Ústavní lékárna FNKV vedla evidenci o množství a ceně vyřazených léčiv s proslou expirační lhůtou.
- FNOL neměla v informačním systému lékárny žádnou specifickou evidenci léčiv s proslou expirací. Léčiva byla účetně vyřazována v rámci roční inventury v ústavní

¹³ Definice specializovaných center neexistuje, nepřímou definici lze pouze v kontextu používání některých léčiv vyvodit ze zákona č. 48/1997 Sb.

¹⁴ Kód SÚKL 25566, 26063, 26252, 26543, 26544, 27184, 27259, 27262, 27283, 27820, 27897, 27905, 27907, 27925, 27928, 28026, 28028, 28140, 28344, 28939, 29246, 36543, 105385, 149375, 149395, 167449, 500353, 500511, 500512, 500792, 500875, 500947.

¹⁵ Kód SÚKL 25566, 26063, 26544, 27259, 27262, 27897, 27907, 29246, 36543, 500511, 500512.

¹⁶ Kód SÚKL 25566, 26063, 26252, 26543, 26544, 27184, 27259, 27262, 27283, 27820, 27897, 27905, 27907, 27925, 27928, 28026, 28028, 28140, 28939, 29246, 36543, 105385, 149375, 149395, 167449, 500353, 500511, 500512, 500792, 500947.

lékárně. K fyzické likvidaci léčiv nebyly – s výjimkou expirace opiátů – protokolárně předávány seznamy exspirovaných léčiv.

- Ve FNHK byla nepoužitelná léčiva odevzdána do nemocniční lékárny nebo přímo do spalovny; nebyla vedena evidence o jejich množství ani ceně, pouze návykové látky byly předávány protokolárně.
- Ve VFN bylo vyřazování léčivých prostředků z důvodu nepoužitelnosti prováděno v ústavní lékárně měsíčně; VFN sledovala cenu vyřazených léčiv.

Z výše uvedených důvodů nebylo možné zjistit za kontrolované období celkové množství léčiv určených kontrolovanými FN k vyřazení z důvodu nepoužitelnosti.

1.2 Zdravotnické prostředky

Pojem zdravotnický prostředek definuje zákon č. 123/2000 Sb.¹⁷ Regulaci věcného usměrňování ceny podle cenového předpisu podléhá veškeré zboží s výjimkou takového, jež náleží do skupiny deregulovaných ZP dle cenového rozhodnutí, kterým se stanoví seznam ZP s deregulovanými cenami výrobce. MZ zveřejňuje cenový předpis i cenové rozhodnutí ve *Věstníku MZ*. Výše maximální obchodní přírážky pro ZP se odvíjí od jejich základní ceny.

Dle číselníku Všeobecné zdravotní pojišťovny ČR (dále také „VZP“) je v ČR evidováno 762 výrobců a 383 dodavatelů zdravotnických prostředků.

Mezi ZP jsou zařazeny také kontrolované kardiostimulátory (dále také „KS“) a kardiovertery (dále také „KV“), kterých je v číselníku VZP uvedeno v příslušné skupině, včetně příslušenství, celkem 673 typů. Implantace těchto ZP je prováděna na vysoce specializovaných pracovištích, tzv. komplexních kardiovaskulárních centrech¹⁸. Komplexní kardiovaskulární centrum bylo ve všech kontrolovaných FN.

Náklady na veškeré zdravotnické prostředky dosáhly za rok 2010 a 2011 u kontrolovaných FN celkem 5,804 mld. Kč; z toho na kardiostimulátory a kardiovertery celkem více než jednu miliardu Kč (blíže viz tabulka č. 9).

Tabulka č. 9 – Náklady FN v letech 2010–2011 na zdravotnické prostředky, z toho na KS a KV (v tis. Kč)

Fakultní nemocnice	2010				2011			
	ZP celkem	%	z toho KS a KV	%	ZP celkem	%	z toho KS a KV	%
FNKV	557 599	100	175 900	31,5	587 367	100	174 600	29,7
FNOL	749 839	100	161 902	21,6	740 430	100	162 298	21,9
FNHK	782 170	100	114 304	14,6	770 395	100	126 760	16,5
VFN	808 650	100	111 747	13,8	807 169	100	124 314	15,4

Zdroj: hlavní knihy a sdělení FN.

Pro kontrolu nákladů na zdravotnické prostředky a srovnání cen byly vybrány typy KS a KV se shodným kódem dle číselníku VZP, který je jejich identifikátorem.

Výběr dodavatelů kardiostimulátorů a kardioverterů

Při výběru dodavatelů KV a KS postupovaly v kontrolovaném období podle zákona č. 137/2006 Sb.¹² dvě FN, a to jen v některých případech. Elektronickou aukci při nákupu KV

¹⁷ Ustanovení § 2 zákona č. 123/2000 Sb., o zdravotnických prostředcích a o změně některých souvisejících zákonů, stanoví, že: zdravotnickým prostředkem se rozumí mj. nástroj, přístroj, pomůcky, zařízení, materiál nebo jiný předmět anebo výrobek používaný samostatně nebo v kombinaci, včetně programového vybavení, který je výrobcem nebo dovozcem určen pro použití u člověka pro účely diagnostiky, prevence, monitorování, léčby, mírnění nemoci nebo mírnění zdravotního postižení ...

¹⁸ *Věstník MZ ČR* č. 9/2009 – MZ uveřejnilo seznam center se statusem „komplexní kardiovaskulární centrum pro dospělá“.

a KS nevyužila žádná z kontrolovaných FN. Kontrolovaným FN dodávalo KS i KV celkem 7 dodavatelů, z toho tři byli shodní u obou zdravotnických prostředků.

Smlouvy kontrolovaných FN s dodavateli se lišily jak dohodnutými smluvními podmínkami, tak i cenami KS a KV.

Dvě FN po většinu kontrolovaného období nakupovaly některé KV a KS pouze na základě objednávek bez písemné smlouvy, a to nejméně ve výši celkem 342 mil. Kč. Cenová zvýhodnění poskytnutá dodavateli v kontrolovaném období uvedly tři z kontrolovaných FN, a to v desítkách až stovkách milionů Kč.

Srovnání cen u shodných zdravotnických prostředků (kardiostimulátor, kardioverter)

V rámci kontroly bylo provedeno srovnání cen na vzorku 69 shodných typů KS a KV dodávaných alespoň do dvou kontrolovaných FN.

Srovnáním jednotkových cen fakturovaných FN v letech 2010–2011 za **kardiostimulátor** byly zjištěny cenové rozdíly např.:

- mezi cenami dvou dodavatelů do jedné FN u jednoho kódu (0141743); nejvýraznější rozdíl činil 52 558 Kč/ks (tj. 27,3 %);
- mezi cenami stejného dodavatele do různých FN celkem u 16 kódů¹⁹; nejvýraznější cenový rozdíl činil 63 635 Kč/ks (tj. 75,08 %) u kódu 141817; dále např. cenový rozdíl činil 62 000 Kč/ks (tj. 63,53 %) u kódu 92215 a cenový rozdíl 45 198 Kč/ks (tj. 46,17 %) u kódu 46832;
- mezi cenami tří různých dodavatelů do dvou FN u jednoho kódu (141808); nejvýraznější rozdíl činil 77 459 Kč/kus (tj. 67,36 %).

Srovnáním jednotkových cen fakturovaných FN v letech 2010–2011 za **kardioverter** byly zjištěny cenové rozdíly např.:

- mezi cenami stejného dodavatele do různých FN celkem u 14 kódů²⁰; nejvýraznější rozdíl činil 520 000 Kč/ks (tj. 82,54 %) u kódu 94728, dále např. cenový rozdíl činil 519 469 Kč/ks (tj. 86,58 %) u kódu 94644 a cenový rozdíl 439 920 Kč/ks (tj. 72,11 %) u kódu 94722;
- mezi cenami různých dodavatelů do různých FN u dvou kódů; cenový rozdíl činil 430 000 Kč/ks (tj. 50,59 %) u kódu 94730 a cenový rozdíl 270 953 Kč/ks (tj. 31,88 %) u kódu 94646.

V některých případech mohla být cena dodávaných KS a KV ovlivněna i výkyvy v plynulosti dodávek jednotlivými dodavateli, jak uvedly FN.

Rozdíly mezi nejnižší a nejvyšší fakturovanou cenou vybraného kontrolovaného vzorku uvádí **příloha č. 2 (KS)** a **příloha č. 3 (KV)**.

1.3 Medicinální (lékařské) plyny

Medicinální plyn je dle zákona²¹ léčivou látkou. Výroba, distribuce a technické podmínky spotřeby medicinálních plynů jsou upraveny prováděcí vyhláškou²² a pokynem Státního ústavu pro kontrolu léčiv²³.

¹⁹ Kód VZP 46698, 46701, 46832, 48362, 48363, 92215, 141743, 141808, 141817, 141818, 141821, 141822, 141920, 191950, 191951, 191953.

²⁰ Kód VZP 94642, 94643, 94644, 94645, 94646, 94722, 94728, 94730, 94743, 94745, 141567, 191939, 191940, 192061.

²¹ Ustanovení § 2 odst. 4 písm. a) zákona č. 378/2007 Sb., o léčivech a o změnách některých souvisejících zákonů (zákon o léčivech).

²² Vyhláška č. 84/2008 Sb., o správné lékařské praxi, bližších podmínkách zacházení s léčivými látkami v lékárnách, zdravotnických zařízeních a u dalších provozovatelů a zařízení vydávajících léčivé přípravky.

²³ Pokyn SÚKL LEK - 15 – Medicinální vzduch pro použití s rozvody medicinálních plynů v platném znění.

Medicinálními plyny se v podmínkách FN rozumí: tekutý medicínální kyslík, medicínální kyslík plyný, oxid dusný, oxid uhličitý, argon, kapalný dusík.

Tabulka č. 10 – Náklady na medicínální plyny a z toho na tekutý medicínální kyslík (v tis. Kč)

FN/rok		501 – Spotřeba materiálu		z toho			
				- medicínální plyny		z toho	
		v tis. Kč	% z nákladů celkem	v tis. Kč	% z účtu 501	v tis. Kč	% z medicínálních plynů
FNKV	2009	1 306 623	38,54	6 821	0,52	3 422	50,17
	2010	1 290 564	37,08	6 691	0,52	3 448	51,53
	2011	1 357 323	38,01	6 366	0,47	3 744	58,81
FNOL	2009	1 724 964	40,78	4 502	0,26	2 649	58,84
	2010	1 806 588	42,27	5 454	0,30	2 805	51,43
	2011	1 643 070	36,36	6 092	0,37	2 837	46,57
FNHK	2009	1 925 692	39,39	7 755	0,40	3 292	42,45
	2010	1 992 051	39,85	7 404	0,37	3 390	45,79
	2011	2 016 181	39,10	6 557	0,33	3 350	51,09
VFN*	2009	2 534 319	36,77	11 639	0,46	–	–
	2010	2 601 174	38,26	10 185	0,39	–	–
	2011	2 662 972	39,10	9 152	0,34	–	–

Zdroj: hlavní knihy jednotlivých FN k 31. 12. 2009, k 31. 12. 2010 a k 31. 12. 2011.

* VFN dle sdělení nerozlišuje náklady za TMK a za ostatní medicínální plyny.

Náklady na spotřebu medicínálních plynů za sledované období byly vedeny na účtu 501 – *Spotřeba materiálu* a pohybovaly se ročně od cca 4,502 mil. Kč do cca 11,639 mil. Kč u jednotlivých FN.

Ke kontrole byla vybrána položka tekutý medicínální kyslík, neboť ten tvořil téměř 51 % spotřeby všech medicínálních plynů. Náklady na jeho pořízení tvořily vlastní médium (v plynném nebo tekutém stavu) a vedlejší výdaje dodavatele (poplatky související s přepravou nebezpečných věcí, mýtné, atesty apod.).

Náklady za odběr tekutého medicínálního kyslíku a odvození jednotkových cen za kontrované období mohly být ověřeny u tří FN, a to na spotřebě cca 1 852 tis. litrů. Jednotková cena včetně DPH se pohybovala ročně v rozmezí od 10,45 Kč/l do 12,17 Kč/l v letech 2010 a 2011.

2. Spotřeba energie

Náklady na spotřebu energie, které zahrnovaly náklady na elektrickou energii, vodné a stočné, teplo a plyn, sledovaly FN na účtu 502 – *Spotřeba energie* a za sledované období se pohybovaly ročně od 58,648 mil. Kč do cca 167,147 mil. Kč.

Tabulka č. 11 – Náklady na spotřebu energie a z toho na elektrickou energii a vodné a stočné (v tis. Kč)

FN/rok		502 – Spotřeba energie		z toho			
				elektrická energie		vodné, stočné	
		v tis. Kč	% z nákladů celkem	v tis. Kč	% z účtu 502	v tis. Kč	% z účtu 502
FNKV	2009	58 648	1,73	28 834	49,16	7 709	13,14
	2010	70 349	2,02	35 345	50,24	10 290	14,63
	2011	74 737	2,09	37 916	50,73	11 323	15,15
FNOL	2009	105 085	2,48	35 051	33,35	13 604	12,95
	2010	115 300	2,70	38 706	33,57	14 485	12,56
	2011	109 562	2,42	37 091	33,85	14 553	13,28
FNHK	2009	125 947	2,57	54 591	43,34	25 969	20,62
	2010	125 183	2,50	48 562	38,79	24 724	19,75
	2011	128 735	2,50	56 525	43,91	22 207	17,25
VFN	2009	167 147	2,42	51 124	30,59	14 616	8,74
	2010	156 711	2,31	52 502	33,50	14 762	9,42
	2011	163 907	2,41	55 682	33,97	17 113	10,44

Zdroj: hlavní knihy jednotlivých FN k 31. 12. 2009, k 31. 12. 2010 a k 31. 12. 2011.

Ke kontrole byly vybrány náklady za elektrickou energii a náklady za vodné a stočné.

Náklady na spotřebu **elektrické energie** za sledované období se ročně pohybovaly od cca 28,834 mil. Kč do 56,525 mil. Kč. Dodávky probíhaly na základě uzavřených smluvních vztahů vzešlých z výběrových řízení.

Bylo zjištěno, že za kontrolované období náklady určené zejména smluvními podmínkami i přes růst spotřeby v kWh poklesly o 2,9 %. Naproti tomu náklady za přenos a distribuci vzrostly o 32,3 %.

U jednotlivých FN se výše jednotkové ceny včetně DPH pohybovala od 2,64 Kč/kWh do 3,54 Kč/kWh. Podíl nákladů za přenos a distribuci elektřiny v této ceně činil od 29,2 % do 40,5 %.

Náklady na spotřebu vody (**vodné a stočné**) se ročně ve sledovaném období pohybovaly od cca 7,709 mil. Kč do 25,969 mil. Kč. Dodávky probíhaly na základě sjednaných smluv na jednotlivá místa odběru vody (množství dodávané vody, množství odváděných odpadních vod). Cena dodávky byla dle smluvních podmínek zveřejňována samostatným cenovým výměrem.

Tabulka č. 12 – Ceny vodného a stočného včetně DPH (v Kč/m³)

Rok	FNHK		FNKV + VFN		FNOL	
	Vodné/stočné	Celkem	Vodné/stočné	Celkem	Vodné/stočné	Celkem
2009	32,10/32,72	64,82	30,04/25,08	55,12	31,08/31,72	62,80
2010	33,58/34,19	67,77	30,63/25,88	56,51	32,16/34,65	66,81
2011	34,27/37,13	71,40	34,39/26,00	60,39	32,71/37,85	70,56

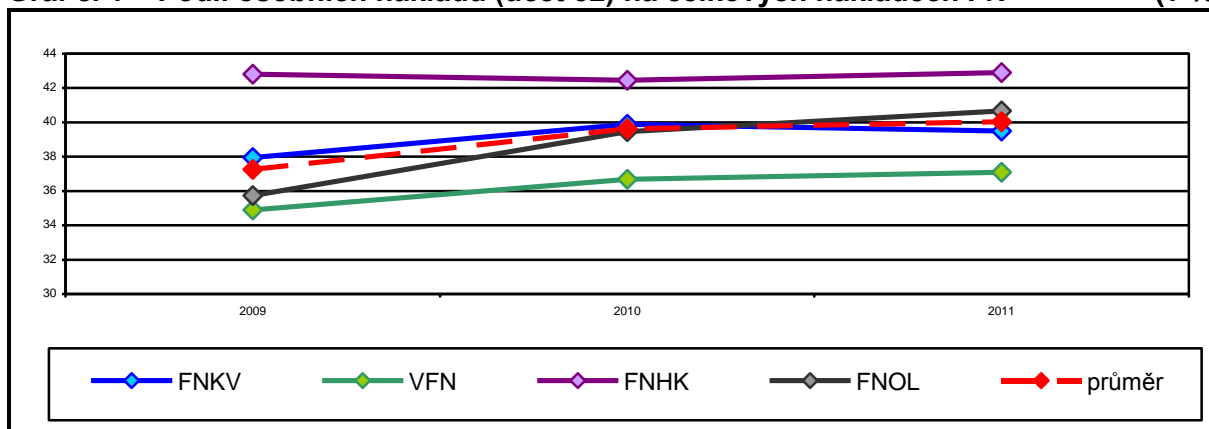
Zdroj: webové stránky jednotlivých vodárenských společností.

I přes pokles spotřeby u tří FN došlo v kontrolovaném období k nárůstu nákladů za vodné a stočné vzhledem ke zvýšení jednotkových cen dodavatelů.

3. Osobní náklady

Další významnou nákladovou položku tvořila účtová skupina 52 – *Osobní náklady*; podíl těchto nákladů se ve sledovaném období 2009–2011 pohyboval u jednotlivých kontrolovaných FN ročně od 34,9 % do 42,9 % celkových nákladů.

Graf č. 1 – Podíl osobních nákladů (účet 52) na celkových nákladech FN (v %)

Zdroj: hlavní knihy jednotlivých FN k 31. 12. 2009, k 31. 12. 2010 a k 31. 12. 2011.

Z důvodu srovnání jednotlivých FN byla dle jednotné metodiky Českého statistického úřadu²⁴ vypočítána průměrná hrubá měsíční mzda, která představuje podíl mezd bez ostatních osobních nákladů připadající na jednoho zaměstnance (průměrný evidenční počet zaměstnanců přepočtený).

Tabulka č. 13 – Průměrná hrubá mzda v kontrolovaných FN (v Kč)

	2009	2010	2011
FNKV	28 542	29 838	30 848
FNOL	26 999	28 256	31 419
FNHK	30 040	30 336	31 436
VFN	29 684	29 871	30 489

Zdroj: výkaz ÚNP 4-01 za rok 2009, 2010 a 2011.

FN ve svých výročních zprávách uvádějí průměrný plat vybraných kategorií zaměstnanců (lékaři, farmaceuti, zdravotnický personál, ostatní).

²⁴ Výkaz ÚNP 4-01 za rok 2009, 2010 a 2011.

Tabulka č. 14 – Průměrná měsíční mzda dle jednotlivých kategorií

FN	Rok	Lékaři	Farmaceuti	Sestry ²⁵	ZPBD ²⁶	ZPSZ ²⁷	ZPOD ²⁸	JOP ²⁹	THP ³⁰	Dělníci	Ostatní
				§ 5–6	§ 7–21	§ 22–28	§ 29–42	§ 43			
FNKV	2009	53 749		*29 284			**20 857				***23 800
	2010	54 706		*30 684			**21 847				***25 744
	2011	58 794		*31 112			**22 503				***25 551
FNOL	2009	57 985	42 834	25 832	25 984	30 016	17 040	28 397	23 142	15 364	
	2010	60 212	45 109	27 366	26 840	31 221	17 650	31 506	24 208	16 328	
	2011	71 484	45 588	29 450	28 187	32 276	18 773	34 211	25 665	16 917	
FNHK	2009	55 925	45 535				20 972	39 771	26 456	18 118	****28 820
	2010	56 712	47 599				20 970	39 762	26 457	18 189	****29 152
	2011	65 108	47 635				26 577	39 291	21 068	18 190	****29 339
VFN	2009	44 039	46 035	29 473	25 920	31 339	19 555	24 543	29 007	16 944	
	2010	41 626	45 464	30 035	26 400	31 451	19 531	24 342	30 560	17 674	
	2011	47 233	44 292	29 533	26 502	31 319	19 510	24 325	29 971	17 488	

Zdroj: výroční zprávy FN za rok 2009, 2010 a 2011.

* Zdravotničtí pracovníci spadající pod § 5–21 zákona č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů.

** Ostatní zdravotničtí pracovníci.

*** Ostatní nezdravotničtí pracovníci.

**** NLP (nelékařští pracovníci, dříve SZP+JOP SŠ).

4. Ostatní služby

Náklady na ostatní služby sledovaly FN na účtu 518 – *Ostatní služby* a pohybovaly se ročně od 68,462 mil. Kč do cca 274,974 mil. Kč. Mezi ostatní služby byly zahrnuty náklady na likvidaci odpadu, praní prádla, ostrahu a úklid.

Tabulka č. 15 – Náklady na ostatní služby, z toho náklady na likvidaci odpadu, praní prádla, ostrahu a úklid

FN/rok	518 – Ostatní služby		z toho								
	v tis. Kč	% z nákladů celkem	- likvidace odpadu		- praní prádla		- ostraha		- úklid		
			v tis. Kč	% z účtu 518	v tis. Kč	% z účtu 518	v tis. Kč	% z účtu 518	v tis. Kč	% z účtu 518	
FNKV	2009	206 963	6,10	7 338	3,55	18 884	9,12	10 717	5,18	45 396	21,93
	2010	203 568	5,85	7 331	3,60	16 925	8,31	10 856	5,33	44 418	21,82
	2011	202 896	5,68	7 368	3,63	15 553	7,67	11 218	5,53	39 576	19,51
FNOL**	2009	145 510	3,44	7 770	5,34	–	–	5 752	3,95	41 904	28,80
	2010	150 022	3,51	7 660	5,11	–	–	5 603	3,73	41 495	27,66
	2011	145 823	3,23	7 066	4,85	–	–	6 377	4,37	34 152	23,42
FNHK*	2009	76 377	1,56	2 025	2,65	–	–	–	–	11 140	14,59
	2010	69 898	1,40	3 167	4,53	–	–	–	–	7 417	10,61
	2011	68 462	1,33	5 300	7,74	–	–	–	–	1 094	1,60
VFN	2009	274 974	3,99	8 784	3,19	16 427	5,97	17 702	6,44	63 719	23,17
	2010	250 280	3,68	9 444	3,77	17 123	6,84	18 035	7,21	62 846	25,11
	2011	256 394	3,76	9 259	3,61	16 610	6,48	17 685	6,90	63 628	24,82

Zdroj: hlavní knihy jednotlivých FN k 31. 12. 2009, k 31. 12. 2010 a k 31. 12. 2011.

* FNHK zajišťovala praní prádla a ostrahu vlastními zaměstnanci, úklid byl prováděn dodavatelsky a vlastními zaměstnanci (od 15. 3. 2011 zajišťován pravidelný úklid pouze vlastními zaměstnanci), likvidace odpadů probíhala částečně ve spalovně a částečně dodavatelsky.

** FNOL zajišťovala praní prádla vlastními zaměstnanci, a to i pro cizí klienty.

²⁵ Všeobecná sestra, dětská sestra, porodní asistentka.

²⁶ ZPBD – zdravotnický pracovník způsobilý k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu po získání odborné způsobilosti (např. zdravotní laborant, optometrista, ortoptista, nutriční terapeut, zubní technik, zdravotnický záchranář aj.).

²⁷ ZPSZ – zdravotnický pracovník způsobilý k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu po získání odborné a specializované způsobilosti (psycholog a klinický psycholog, zrakový terapeut, fyzioterapeut, radiologický inženýr aj.).

²⁸ ZPOD – zdravotnický pracovník způsobilý k výkonu zdravotnického povolání pod odborným dohledem nebo přímým vedením (např. zdravotnický asistent, laboratorní asistent, ošetřovatel, sanitář, zubní instrumentalista aj.).

²⁹ JOP – jiný odborný pracovník (např. psycholog, logoped, sociální pracovník, dentista aj.).

³⁰ THP – technicko-hospodářský pracovník.

Likvidace odpadu byla u FN zajišťována dodavatelsky s výjimkou provozu spaloven.

FNHK zajišťovala ve své spalovně likvidaci nebezpečného odpadu, biologického odpadu a ostrých předmětů. Do této spalovny byl postoupen i odpad z lékárny včetně léků vrácených od občanů, a to v roce 2010 v množství 10,246 t a v roce 2011 v množství 7,625 t.

FNOL přenechala na základě smlouvy o nájmu spalovnu společnosti zabývající se likvidací odpadu.

Bylo zjištěno, že jedna z kontrolovaných FN (VFN) uzavřela smlouvu na výkup využitelného odpadu (odpad s obsahem stříbra). Výnosy z tohoto prodeje činily za rok 2010 cca 101 tis. Kč a za rok 2011 cca 177 tis. Kč.

Při likvidaci zdravotnického materiálu a nepoužitelných léčivých přípravků, včetně obalů, postupovaly FN dle svých specifických podmínek.

Tabulka č. 16 – Přehled dostupných údajů z evidence odpadů jednotlivých FN (v t)

Katalogové číslo položky	Název položky	Rok	VFN	FNKV	FNHK*	FNOL
18 01 01	Ostré předměty (kromě čísla 18 01 03)		x	x	x	x
18 01 03	Odpady, na jejichž sběr a odstraňování jsou kladeny zvláštní požadavky	2010				476,55
		2011	x	x	x	475,96
18 01 06	Chemikálie, které jsou nebo obsahují nebezpečné látky	2010				5,09
		2011	x	x	x	7,07
18 01 08	Nepoužitelná cytostatika	2010	0,59	5,97		0,43
		2011	x	2,82	x	0
18 01 09	Jiná nepoužitelná léčiva neuvedená pod číslem 18 01 08	2010	0,10	0,03		62,57
		2011	x	x	x	51,90

Zdroj: evidence FN.

* FNHK ve své spalovně zlikvidovala odpad z lékárny za roky 2010 a 2011 celkem v množství 17,87 t.

Pozn.: x – nesledováno.

Vykazování zdravotnického odpadu FN neodpovídalo vždy katalogovým položkám. Dvě FN v kontrolovaném období na základě souhlasu uděleného příslušným orgánem státní správy v souladu se zákonem č. 185/2001 Sb.³¹ upustily od třídění a odděleného shromažďování odpadů.

Praní prádla bylo v kontrolovaném období u dvou FN prováděno dodavatelsky a u dvou FN vlastními zaměstnanci. V tabulce č. 17 jsou uvedeny některé porovnatelné ceny za vybrané kusy prádla.

Tabulka č. 17 – Ceny (včetně DPH) za praní prádla u vybraných kusů prádla při dodavatelském zajištění (Kč/ks)

Vybraný kus prádla	FNKV	VFN	Rozdíl (Kč/ks)
Halena operační	6,64	8,42	1,78
Kalhoty operační	9,05	10,08	1,03
Plášť operační	13,06	14,54	1,48
Povlak na příkrývku	11,80	13,27	1,47
Povlak na polštář velký	6,07	6,38	0,31
Prostěradlo velké	9,28	8,80	0,48
Pytel na prádlo	4,70	6,38	1,68
Rouška malá	6,64	1,92	4,72
Ručník lněný	4,01	5,23	1,22

Zdroj: FNKV a VFN – faktury za rok 2010 a 2011.

Jedna z FN, která zajišťovala praní prádla vlastními zaměstnanci, prováděla přepočty nákladů a výnosů z této činnosti do jiné (hospodářské) činnosti pouze na základě koeficientu z nákladů střediska *Prádelna*. Ceny za praní prádla pro cizí klienty sjednávala individuálně.

³¹ § 16 odst. 2 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů.

V roce 2010 ani 2011 neaktualizovala pro tyto klienty ceny v návaznosti na změny cen vstupů (energie, voda, prací prostředky atd.).

Ostraha byla v kontrolovaném období u dvou FN prováděna dodavatelsky, u jedné FN vlastními zaměstnanci a u jedné FN kombinací obou těchto způsobů. V rámci ostrahy byly mimo vlastní ostrahu areálu zajišťovány dále i informační služby, zajištění vjezdu vozidel, pochůzková služba, výběr parkovného atd.

Úklid byl v kontrolovaném období u dvou FN prováděn dodavatelsky a u dvou FN kombinací dodavatelsky a vlastními zaměstnanci.

U tří FN bylo v kontrolovaném období tři až šest dodavatelů úklidových služeb. Ceny za m² úklidu nebo za hodinu úklidu se v jednotlivých smlouvách u FN lišily dle druhu prací a dle specifických podmínek uklízených prostor, ale i dle jednotlivých dodavatelů. V tabulce č. 18 jsou uvedeny některé porovnatelné ceny u jedné FN za úklid zajišťovaný čtyřmi dodavateli.

Tabulka č. 18 – Porovnání cen nepravidelného úklidu u jedné FN za roky 2010/2011 (bez DPH)

Úklidové skupiny	Dodavatel 1	Dodavatel 2	Dodavatel 3	Dodavatel 4
Okna, skleněné plochy (Kč/m ²)	13,50/11,50	10,00/x	20,00/20,00	x/13,00
Venkovní žaluzie (Kč/m ²)	18,50/38,50	10,00/x	15,00/15,00	x/9,50
Podlahy: ruční mytí (Kč/m ²)	4,00/4,00	0,56/x	12,00/12,00	x/0,55
Podlahy: strojové mytí (Kč/m ²)	15,00/15,00	1,50/x	10,00/10,00	x/1,40
Schodiště (Kč/m ²)	4,00/4,00	0,52/x	12,00/12,00	x/0,70
Chodby (Kč/m ²)	2,00/2,00	0,44/x	10,00/10,00	x/0,55
Nespecifikovaný úklid (Kč/hod)	130,00/130,00	95,00/x	120,00/120,00	x/93,00

Zdroj: rámcové smlouvy na nepravidelný úklid u FN.

Pozn.: x – v daném roce služba nebyla dodavatelem zajišťována.

VÝNOSY KONTROLOVANÝCH FN

Výnosy sledovaly FN v účtové třídě 6. Celkové roční výnosy byly tvořeny zejména z výnosů z činnosti (výnosy z vlastních výkonů a zboží činily cca 85,7 – 95,1 % všech výnosů), výnosy z transferů, výnosy z dotací na provoz.

Tabulka č. 19 – Výnosy (třída 6) FN za roky 2009–2011 (v tis. Kč)

Rok	Třída	Účtová skupina	FNKV	FNOL	FNHK	VFN
2009	Celkem třída 6		3 401 368	4 232 255	4 900 799	6 903 106
	z toho:	60 – Tržby za vlastní výkony a zboží	2 951 481	3 867 224	4 614 783	6 522 551
		64 – Ostatní výnosy	158 406	188 995	29 711	126 336
		65 – Tržby z prodeje majetku	89 743	45 980	36 038	50 116
		69 – Příspěvky a dotace na provoz	57 561	44 207	96 928	117 228
2010	Celkem třída 6		3 486 224	4 413 884	4 999 143	6 803 353
	z toho:	60 – Výnosy z vlastních výkonů a zboží	3 069 710	3 993 714	4 739 569	6 448 363
		64 – Výnosy z daní a poplatků	244 401	299 542	73 697	144 818
		67 – Výnosy z nároků na prostředky SR	25 931	30 132	61 668	108 906
2011	Celkem třída 6		3 576 022	4 560 572	5 173 090	6 818 775
	z toho:	60 – Výnosy z vlastních výkonů a zboží	3 064 104	4 267 088	4 921 670	6 480 075
		64 – Výnosy z daní a poplatků	349 685	175 796	59 157	102 079
		67 – Výnosy z nároků na prostředky SR	15 379	26 844	61 079	137 711

Zdroj: hlavní knihy FN za roky 2009, 2010 a 2011.

V rámci kontroly byly sledovány vykázané výnosy z prodeje služeb FN za kontrolované období.

Výnosy od zdravotních pojišťoven

FN měly uzavřeny tzv. rámcové smlouvy se všemi zdravotními pojišťovnami. V příloze těchto smluv byl specifikován rozsah nasmlouvané zdravotní péče, věcné a technické vybavení a také personální obsazení FN pro jednotlivé obory, odbornosti poskytované zdravotní péče.

Výnosy za zdravotní péči sledovaly FN v analytickém členění na účtu 602 – Výnosy z *prodeje služeb*. Nejvyššího podílu výnosů od zdravotních pojišťoven ve sledovaném období dosahovaly FN od Všeobecné zdravotní pojišťovny ČR.

Tabulka č. 20 – Výnosy od zdravotních pojišťoven (v tis. Kč)

Fakultní nemocnice	2009		2010		2011	
	v tis. Kč	%	v tis. Kč	%	v tis. Kč	%
FNKV	2 675 514		2 817 574		2 818 898	
z toho od VZP	1 949 801	72,9	1 991 198	70,7	1 979 269	70,2
FNOL	3 798 732		3 829 096		4 139 841	
z toho od VZP	2 095 189	55,2	1 969 703	51,4	2 161 119	52,2
FNHK	4 062 187		4 230 877		4 411 812	
z toho od VZP	2 968 079	73,1	2 994 641	70,8	3 139 512	71,2
VFN	5 435 103		5 649 328		5 840 060	
z toho od VZP	3 743 398	68,9	3 651 416	64,6	4 097 030	70,2

Zdroj: hlavní knihy FN za roky 2009, 2010 a 2011.

Pozn.: VZP – Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR.

Celkové finanční vypořádání se zdravotními pojišťovnami za rok 2010 a 2011 nebylo u kontrolovaných FN vzhledem k některým sporným případům ještě k 1. prosinci 2012 uzavřeno.

Výnosy z transferů

FN v kontrolovaném období sledovaly transfery v účtové skupině 67 – *Výnosy z nároků na prostředky státního rozpočtu, rozpočtů územních samosprávných celků a státních fondů*.

Tabulka č. 21 – Výnosy z transferů (v tis. Kč)

	2009	2010		2011	
	Provozní dotace (účet 691)	Výnosy z transferů... (účet 671)	Transfery z ÚSC (účet 672)	Výnosy z transferů... (účet 671)	Transfery z ÚSC (účet 672)
FNKV	57 561	23 931	2 000	13 379	2 000
FNOL	44 207	30 035	97	26 844	0
FNHK	96 928	57 001	4 667	61 079	0
VFN	117 228	108 906	0	137 711	0

Zdroj: účetní závěrky FN k 31. 12. 2009, k 31. 12. 2010 a k 31. 12. 2011.

Pozn.: ÚSC – územní samosprávné celky.

Část poskytnutých finančních prostředků tvořily i prostředky na pokrytí věcných nákladů výzkumu a vývoje, např. u jedné FN tvořily až 86,9 % poskytnutých prostředků.

Regulační poplatky

FN vybíraly v kontrolovaném období regulační poplatky podle příslušné zákonné úpravy³². FN sledovaly výnosy z regulačních poplatků na různých syntetických účtech. Náklady spojené s výběrem regulačních poplatků jsou uvedeny v tabulce č. 22 dle sdělení FN.

³² Zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, kterým se mění zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, tj. zákona č. 270/2008 Sb., zákona č. 59/2009 Sb. a zákona č. 298/2011 Sb. – byla změněna a doplněna některá ustanovení zákona č. 48/1997 Sb.

Tabulka č. 22 – Výnosy z regulačních poplatků a náklady spojené s jejich výběrem

Fakultní nemocnice	2010		2011	
	Výnosy (v tis. Kč)	Náklady spojené s výběrem (v tis. Kč)	Výnosy (v tis. Kč)	Náklady spojené s výběrem (v tis. Kč)
FNKV	28 518	*1 584	27 854	*1 584
FNOL	34 650	****14	33 961	****42
FNHK	36 301	***2 700	35 587	***2 700
VFN	37 027	**	35 402	**

Zdroj: hlavní knihy FN za rok 2010 a 2011, sdělení FN.

* Paušální měsíční odměna za automat + odměna provozovateli automatů ve výši 7,6 % z vybrané částky.

** Náklady nevznikají při úhradě poplatků převodem z účtu nebo platbami v ambulancích, náklady vznikají při odvozu mincí z automatů (pořízeny v roce 2008 za 1,5 mil. Kč) a při platbě formou SMS zprávy (16–19 % dle operátora a 5% poplatek za realizaci služby).

*** Provozní náklady klinických pracovišť (1,6 mil. Kč).

**** Náklady na opravy vlastních automatů.

V kontrolovaném období došlo k meziročnímu poklesu výnosů z regulačních poplatků.

III. ZÁVĚREČNÉ SHRNUTÍ A VYHODNOCENÍ

Kontrola hospodaření s prostředky vynakládanými na úhradu vybraných nákladů byla provedena u čtyř fakultních nemocnic. Výše jejich celkových nákladů (třída 5) v letech 2009 až 2011 se pohybovala ročně od 3,4 mld. Kč do 6,9 mld. Kč podle velikosti kontrolované fakultní nemocnice.

Zákon o zdravotních službách od dubna 2012 rámcově upravuje specifické postavení fakultních nemocnic, dříve úpravu obsahovala pouze vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 394/1991 Sb.² Z hlediska financování však žádná specifická pravidla pro FN zákon nezakotvuje a ani vyhláška je neobsahovala.

Nejvýznamnější podíl na celkových nákladech kontrolovaných FN představovaly náklady na *Spotřebované nákupy* (účtová skupina 50). Tato účtová skupina zahrnuje i nákupy léčivých přípravků a zdravotnických prostředků.

Druhou nejvýznamnější nákladovou položku tvořila položka *Osobní náklady* (účtová skupina 52), která se u jednotlivých FN pohybovala ročně v rozpětí 34,9 % – 42,9 % celkových nákladů; celkový objem u kontrolovaných FN dosáhl v roce 2010 téměř 7,7 mld. Kč a v roce 2011 téměř 8 mld. Kč. Oproti roku 2009 tyto náklady zaznamenaly v roce 2011 u jednotlivých kontrolovaných FN mírný nárůst v rozpětí cca o 0,1 % – 4,9 %.

Kontrolovány byly i náklady, které tvořily menší podíl na celkových nákladech (spotřeba energií, likvidace odpadu, praní prádla, úklid, ostraha). Při porovnání výše těchto nákladů vynaložených v roce 2009 s náklady roku 2011 lze pozorovat jejich mírný pokles i přes zvýšení některých jednotkových cen.

Podíl nákladů jednotlivých kontrolovaných FN na léčiva a zdravotnické prostředky se sice ve sledovaném období výrazně nezvyšoval, přesto však tyto náklady dosahovaly ročně u jednotlivých FN výše v rozpětí od 1,117 mld. Kč do 2,522 mld. Kč, tj. ročně 32,1 % – 41,9 % z celkových nákladů FN.

V rámci kontroly byly z jednotlivých faktur ověřeny ceny dodaných identických léčivých přípravků nakupovaných všemi kontrolovanými FN a srovnáním fakturovaných cen byly zjištěny cenové rozdíly; nejvýraznější zjištěné rozdíly jsou uvedeny v příloze č. 1.

U vybraného antibiotika z osmi kontrolovaných kódů byly zjištěny rozdíly u sedmi z nich. Nejvyšší cenový rozdíl (kód 66020) činil 359,83 Kč/balení (cena se pohybovala od 220 Kč/balení do 579,83 Kč/balení).

U vybraného nízkomolekulárního heparinu ze čtyř kontrolovaných kódů byly zjištěny rozdíly u tří z nich. Nejvyšší cenový rozdíl (kód 125287) činil 2 177,17 Kč/balení (cena se pohybovala od 2 731,99 Kč/balení do 4 909,16 Kč/balení).

U vybraných centrových léků z 63 identických kontrolovaných kódů byly zjištěny rozdíly vyšší než 200 Kč za jedno balení u 32 kódů. Nejvyšší cenový rozdíl (kód 29246) činil 33 264 Kč/balení (cena se pohybovala od 95 841 Kč/balení do 129 105 Kč/balení).

Obdobně ověřením fakturovaných cen za dodávky vybraných shodných typů kardiostimulátorů a kardioverterů a jejich srovnáním byly zjištěny výrazné cenové rozdíly, jak je patrné z přílohy č. 2 a přílohy č. 3.

U kardiostimulátorů ze 43 kontrolovaných typů byly zjištěny rozdíly u 18 z nich. Nejvyšší cenový rozdíl (kód 141817) činil 83 405 Kč/ks (cena kardiostimulátoru se pohybovala od 84 755 Kč/ks do 168 168 Kč/ks).

U kardioverterů z 26 kontrolovaných typů byly zjištěny rozdíly u 16 z nich. Nejvyšší cenový rozdíl (kód 94728) činil 520 000 Kč/ks (cena kardioverteru se pohybovala od 630 000 Kč/ks do 1 150 000 Kč/ks).

FN uvedly, že někteří dodavatelé léčivých přípravků a zdravotnických prostředků patřili mezi sponzory fakultních nemocnic a že fakturované ceny mohly být ovlivněny různými slevami, bonusy nebo jinými dohodnutými podmínkami.

Nákupy vybraných léčiv a zdravotnických prostředků se často uskutečňovaly bez písemně uzavřených smluv, nebylo proto možné vždy ověřit, zda sjednané ceny odpovídaly cenám fakturovaným a zda sjednané podmínky zahrnovaly slevy. V celé informaci z kontrolní akce jsou proto uváděny a srovnávány ceny zjištěné z jednotlivých faktur.

Výběr dodavatele z více nabídek využívaly FN pouze při nákupu některých léčiv nebo účinných látek a zdravotnických prostředků. Dle sdělení FN byly nejčastěji využívány databáze dodavatelů, tj. tzv. vyhledávač/srovnávač cen, do kterého zasílali své ceníky velkodistributoři. FN uvedly, že léčiva i zdravotnické prostředky jsou specifickým druhem zboží a postup podle zákona o veřejných zakázkách nebyl vždy možný a často by nebyl ani hospodárný. Ve všech kontrolovaných FN lékové komise schvalovaly tzv. pozitivní listy, jež obsahovaly seznam léků, které nemocnice nakupovaly. V zavedené praxi, kdy jsou léčivé přípravky nakupovány na základě interních dokumentů (pozitivních listů nebo někdy i negativních listů), vidí NKÚ riziko subjektivního posuzování, ale také nedodržení zásad transparentnosti a rovného zacházení. FN mimo jiné také upozorňovaly, že při dosažení nízkých cen léčiv docházelo u levnějších preparátů k ukončení jejich dodávek.

Z hlediska nákladů na léčivé přípravky upozorňuje NKÚ na další neuspokojivě řešený problém, a to vedení evidence při vyřazování léčiv z důvodu nepoužitelnosti a při jejich následné likvidaci. Z předložených dokladů nebylo možné zjistit přesné množství léčiv určených k vyřazení z důvodu nepoužitelnosti. FN, která prováděla likvidaci odpadů z lékárny (včetně léků od občanů) ve své spalovně, vykazala za dva kontrolované roky celkem 17,9 t tohoto odpadu.

Z předložené evidence bylo dále zjištěno, že ostatní tři FN předaly na základě smluv k likvidaci v roce 2010 celkem cca 551,3 t a v roce 2011 celkem cca 537,8 t zdravotnického materiálu a nepoužitelných léčivých přípravků včetně obalů.

Dvě FN v kontrolovaném období na základě uděleného souhlasu příslušného orgánu státní správy v souladu se zákonem č. 185/2001 Sb. upustily od třídění zdravotnického odpadu.

Výnosy od zdravotních pojišťoven se v letech 2009–2011 u jednotlivých FN pohybovaly ročně v rozpětí od 78,7 % do 90,8 % celkových výnosů. Jednotlivé úhrady od zdravotních pojišťoven probíhaly v kontrolovaném období zpravidla ve lhůtě splatnosti, avšak celkové finanční vypořádání roku 2010 a roku 2011 nebylo ještě k 1. prosinci 2012 v některých případech uzavřeno.

Nestabilita a každoroční přijímání nové úhradové vyhlášky až v samotném závěru roku včetně složitosti úhradových mechanismů a možnosti odchýlit se od příslušných ustanovení vyhlášky vnáší značnou nejistotu do celého komplikovaného systému financování zdravotnických zařízení.

Z hlediska možných úspor kontrolovaných nákladů shledává NKÚ určité rezervy zejména u nákladů vynakládaných na nákupy léčiv a zdravotnických prostředků, jejichž objem v kontrolovaných letech, tj. v roce 2010 a obdobně i v roce 2011, u kontrolovaných FN přesáhl v souhrnu 7 mld. Kč.

Z výsledků provedené kontroly mimo jiné vyplývá potřeba:

- vyhodnotit všechny mechanismy ovlivňující tvorbu cen léčiv a zdravotnických prostředků a přijmout odpovídající opatření;
- řešit způsob evidence při vyřazování a likvidaci zdravotnického odpadu s důrazem na sledování stavu a vývoje vyřazování léčivých přípravků;
- zabývat se příčinami nedostatečného využívání postupů podle zákona o veřejných zakázkách.

Příloha č. 1 – Léčivé přípravky

*Kód SÚKL	Rok	**Počet dodavatelů léčivých přípravků	Cena fakturovaná nejnižší (Kč/bal)	Cena fakturovaná nejvyšší (Kč/bal)	Rozdíl fakturované nejnižší a nejvyšší ceny	
					Rozdíl v Kč	Rozdíl v %
Vybrané antibiotikum						
12494	2010	3 dodavatelé	190,74	227,00	36,26	19,01
	2011	3 dodavatelé	190,74	227,00	36,26	19,01
84792	2010	5 dodavatelů	137,75	139,71	1,96	1,42
	2011	5 dodavatelů	137,98	139,16	1,18	0,86
89852	2010	2 dodavatelé	200,87	274,88	74,01	36,84
	2011	x	x	x	x	x
92206	2010	4 dodavatelé	245,41	398,00	152,59	62,18
	2011	3 dodavatelé	203,50	397,71	194,21	95,43
10193	2010	x	x	x	x	x
	2011	2 dodavatelé	375,53	378,31	2,78	0,74
66020	2010	2 dodavatelé	299,82	583,00	283,18	94,45
	2011	2 dodavatelé	220,00	579,83	359,83	163,56
990222	2010	x	x	x	x	x
	2011	2 dodavatelé	190,74	227,00	36,26	19,01
Vybraný nízkomolekulární heparin						
11145	2010	4 dodavatelé	536,50	785,91	249,41	46,49
	2011	x	x	x	x	x
125287	2010	3 dodavatelé	2 731,99	4 909,16	2 177,17	79,69
	2011	2 dodavatelé	1 507,00	2 722,46	1 215,46	80,65
115401	2010	2 dodavatelé	565,95	631,87	65,92	11,65
	2011	5 dodavatelů	823,49	918,00	94,51	11,48
Vybrané centrové léky						
25566	2010	5 dodavatelů	28 309,97	30 439,00	2 129,03	7,52
	2011	4 dodavatelé	24 248,40	30 140,00	5 891,60	24,30
26063	2010	4 dodavatelé	15 973,77	21 758,04	5 784,27	36,21
	2011	4 dodavatelé	8 507,22	21 758,04	13 250,82	155,76
26252	2010	2 dodavatelé	17 955,19	18 549,72	594,53	3,31
	2011	2 dodavatelé	17 224,90	18 280,90	1 056,00	6,13
26543	2010	4 dodavatelé	14 178,29	15 403,56	1 225,27	8,64
	2011	5 dodavatelů	11 277,21	11 498,11	220,90	1,96
26544	2010	6 dodavatelů	34 955,15	40 124,00	5 168,85	14,79
	2011	7 dodavatelů	29 178,00	35 059,00	5 881,00	20,16
27184	2010	2 dodavatelé	39 268,90	40 218,00	949,10	2,42
	2011	2 dodavatelé	39 268,90	39 887,98	619,08	1,58
27259	2010	4 dodavatelé	21 387,00	22 136,00	749,00	3,50
	2011	3 dodavatelé	12 414,13	22 136,00	9 721,87	78,31
27262	2010	4 dodavatelé	27 331,66	28 288,00	956,34	3,50
	2011	3 dodavatelé	16 804,50	28 288,00	11 483,50	68,34
27283	2010	6 dodavatelů	13 701,95	14 185,61	483,66	3,53
	2011	5 dodavatelů	13 677,00	14 101,00	424,00	3,10
27820	2010	2 dodavatelé	13 120,62	13 341,46	220,84	1,68
	2011	1 dodavatel	11 331,63	11 331,63	0	0
27897	2010	2 dodavatelé	18 502,29	21 767,40	3 265,11	17,65
	2011	2 dodavatelé	13 075,00	21 767,00	8 692,00	66,48
27905	2010	3 dodavatelé	25 696,12	26 199,46	503,34	1,96
	2011	3 dodavatelé	23 126,51	27 748,00	4 621,49	19,98
27907	2010	2 dodavatelé	13 048,16	13 104,00	55,84	0,43
	2011	2 dodavatelé	11 138,00	14 090,00	2 952,00	26,50
27925	2010	1 dodavatel	105 177,76	105 178,00	0,24	0,00
	2011	1 dodavatel	104 453,00	113 094,00	8 641,00	8,27

27928	2010	1 dodavatel	105 178,00	105 178,00	0	0
	2011	2 dodavatelé	104 453,00	113 094,37	8 641,37	8,27
28026	2010	3 dodavatelé	30 593,23	30 954,00	360,77	1,18
	2011	2 dodavatelé	30 262,33	33 696,00	3 433,67	11,35
28028	2010	3 dodavatelé	61 576,30	62 303,00	726,70	1,18
	2011	4 dodavatelé	60 546,76	67 462,00	6 915,24	11,42
28140	2010	3 dodavatelé	28 039,86	30 150,27	2 110,41	7,53
	2011	4 dodavatelé	27 062,89	28 040,00	977,11	3,61
28344	2010	1 dodavatel	33 513,00	33 513,02	0,02	0,00
	2011	1 dodavatel	31 240,00	35 878,19	4 638,19	14,85
28939	2010	1 dodavatel	146 746,00	146 761,00	15,00	0,01
	2011	1 dodavatel	140 149,00	146 746,00	6 597,00	4,71
29246	2010	3 dodavatelé	126 080,95	129 105,00	3 024,05	2,40
	2011	2 dodavatelé	95 841,00	129 105,00	33 264,00	34,71
36543	2010	2 dodavatelé	14 295,00	16 097,00	1 802,00	12,61
	2011	4 dodavatelé	11 257,00	14 295,00	3 038,00	26,99
105385	2010	2 dodavatelé	21 683,26	23 290,43	1 607,17	7,41
	2011	1 dodavatel	18 142,64	21 683,27	3 540,63	19,52
149375	2010	x	x	x	x	x
	2011	1 dodavatel	154 973,51	160 185,00	5 211,49	3,36
149395	2010	1 dodavatel	26 393,64	26 393,64	0	0
	2011	2 dodavatelé	23 225,39	23 445,00	219,61	0,95
167449	2010	1 dodavatel	17 971,00	17 971,00	0	0
	2011	1 dodavatel	16 347,00	17 971,00	1 624,00	9,93
500353	2010	5 dodavatelů	18 809,95	19 374,00	564,05	3,00
	2011	4 dodavatelé	17 680,30	19 485,00	1 804,70	10,21
500511	2010	x	x	x	x	x
	2011	2 dodavatelé	12 446,00	21 387,00	8 941,00	71,84
500512	2010	x	x	x	x	x
	2011	2 dodavatelé	16 804,50	27 331,67	10 527,17	62,64
500792	2010	1 dodavatel	13 510,92	15 895,20	2 384,29	17,65
	2011	1 dodavatel	12 999,92	14 942,44	1 942,52	14,94
500875	2010	x	x	x	x	x
	2011	1 dodavatel	22 495,89	22 746,10	250,21	1,11
500947	2010	1 dodavatel	11 265,51	12 360,98	1 095,47	9,72
	2011	1 dodavatel	10 476,92	10 476,93	0,01	0,00

Zdroj: faktury jednotlivých fakultních nemocnic.

* Kód SÚKL – kód léčivého přípravku přidělený Státním ústavem pro kontrolu léčiv, který je jejich jednoznačným identifikátorem.

** Z předložených faktur byl u kontrolovaných FN počet dodavatelů: 5 u vybraného antibiotika, 5 u vybraného nízkomolekulárního heparinu a 20 u vybraných centrových léků.

Pozn.: x – v kontrolovaném vzorku faktur nebyl léčivý přípravek zastoupen.

Příloha č. 2 – Zdravotnické prostředky – kardiostimulátory

*Kód VZP	Rok	**Počet dodavatelů kardiostimulátorů	Cena fakturovaná nejnižší (v Kč/ks)	Cena fakturovaná nejvyšší (v Kč/ks)	Rozdíl fakturované nejnižší a nejvyšší ceny	
					Rozdíl v Kč	Rozdíl v %
0046698	2010	1 dodavatel	25 300,00	35 881,00	10 581,00	41,82
	2011	1 dodavatel	25 300,00	47 700,00	22 400,00	88,54
0046701	2010	1 dodavatel	71 500,00	87 899,90	16 399,90	22,94
	2011	1 dodavatel	71 500,00	92 844,00	21 344,00	29,85
0046832	2010	1 dodavatel	143 000,00	144 917,00	1 917,00	1,34
	2011	1 dodavatel	97 902,00	143 100,00	45 198,00	46,17
0048362	2010	1 dodavatel	78 100,00	99 000,00	20 900,00	26,76
	2011	1 dodavatel	78 100,00	78 100,00	0	0
0048363	2010	1 dodavatel	38 500,00	47 999,60	9 499,60	24,67
	2011	1 dodavatel	38 500,00	38 500,00	0	0
0048364	2010	1 dodavatel	24 970,00	35 701,00	10 731,00	42,98
	2011	1 dodavatel	24 970,00	24 970,00	0	0
0092215	2010	1 dodavatel	97 900,00	159 900,00	62 000,00	63,33
	2011	1 dodavatel	97 900,00	149 900,00	52 000,00	53,12
0141743	2010	1 dodavatel	111 925,00	111 925,00	0	0
	2011	1 dodavatel	111 925,00	151 900,00	39 975,00	35,72
0141808	2010	3 dodavatelé	114 999,50	192 458,20	77 458,70	67,36
	2011	1 dodavatel	121 000,00	139 900,20	18 900,20	15,62
0141817	2010	1 dodavatel	84 755,00	148 390,00	63 635,00	75,08
	2011	1 dodavatel	84 755,00	168 160,00	83 405,00	98,41
0141818	2010	1 dodavatel	35 233,00	58 000,00	22 767,00	64,62
	2011	1 dodavatel	35 233,00	76 000,00	40 767,00	115,71
0141821	2010	1 dodavatel	133 900,00	159 610,00	25 710,00	19,20
	2011	1 dodavatel	177 332,00	177 332,00	0	0
0141822	2010	1 dodavatel	61 559,00	63 500,00	1 941,00	3,15
	2011	1 dodavatel	63 250,00	63 250,00	0,00	0,00
0141920	2010	1 dodavatel	167 310,00	167 310,00	0,00	0,00
	2011	1 dodavatel	167 310,00	190 900,00	23 590,00	14,10
0191950	2010	x	x	x	x	x
	2011	1 dodavatel	36 999,60	48 100,00	11 100,40	30,00
0191951	2010	x	x	x	x	x
	2011	1 dodavatel	45 999,80	58 600,00	12 600,20	27,39
0191952	2010	x	x	x	x	x
	2011	1 dodavatel	86 000,20	106 000,40	20 000,20	23,26
0191953	2010	x	x	x	x	x
	2011	1 dodavatel	108 000,20	134 700,00	26 699,80	24,72

Zdroj: faktury jednotlivých fakultních nemocnic.

* Kód VZP – kód kardiostimulátoru přidělený Všeobecnou zdravotní pojišťovnou ČR, který je jeho jednoznačným identifikátorem.

** Z předložených faktur byl u kontrolovaných FN počet dodavatelů kardiostimulátorů 5.

Pozn.: x – v kontrolovaném vzorku faktur nebyl zdravotnický prostředek zastoupen.

Příloha č. 3 – Zdravotnické prostředky – kardiovertery

*Kód VZP	Rok	**Počet dodavatelů kardioverterů	Cena fakturovaná nejnižší (v Kč/ks)	Cena fakturovaná nejvyšší (v Kč/ks)	Rozdíl fakturované nejnižší a nejvyšší ceny	
					Rozdíl v Kč	Rozdíl v %
0094642	2010	1 dodavatel	699 999,30	1 068 572,00	368 572,70	52,65
	2011	2 dodavatelé	600 000,00	990 000,00	390 000,00	65,00
0094643	2010	1 dodavatel	595 714,00	1 046 257,00	450 543,00	75,63
	2011	1 dodavatel	595 714,00	625 500,00	29 786,00	5,00
0094644	2010	1 dodavatel	599 999,00	1 119 495,00	519 496,00	86,58
	2011	1 dodavatel	599 999,00	1 119 495,00	519 496,00	86,58
0094645	2010	1 dodavatel	717 000,00	1 042 706,00	325 706,00	45,43
	2011	1 dodavatel	717 000,00	790 500,00	73 500,00	10,25
0094646	2010	1 dodavatel	849 999,70	1 120 952,00	270 952,30	31,88
	2011	2 dodavatelé	760 000,00	1 120 953,00	360 953,00	47,49
0094722	2010	1 dodavatel	610 080,00	1 050 000,00	439 920,00	72,11
	2011	1 dodavatel	610 080,00	665 000,00	54 920,00	9,00
0094728	2010	1 dodavatel	630 000,00	1 150 000,00	520 000,00	82,54
	2011	1 dodavatel	630 000,00	700 000,00	70 000,00	11,11
0094730	2010	1 dodavatel	1 280 000,00	1 280 000,00	0	0
	2011	2 dodavatelé	850 000,00	1 280 000,00	430 000,00	50,59
0094743	2010	x	x	x	x	x
	2011	1 dodavatel	770 000,00	790 500,00	20 500,00	2,66
0094745	2010	1 dodavatel	850 000,00	1 137 260,00	287 260,00	33,80
	2011	1 dodavatel	850 000,00	850 000,00	0	0
0094746	2010	1 dodavatel	1 171 750,00	1 171 750,00	0	0
	2011	1 dodavatel	740 000,00	1 171 750,00	431 750,00	58,34
0141326	2010	1 dodavatel	1 171 750,00	1 171 750,00	0	0
	2011	1 dodavatel	700 000,00	1 171 750,00	471 750,00	67,39
0141567	2010	1 dodavatel	740 000,00	770 000,00	30 000,00	4,05
	2011	x	x	x	x	x
0191939	2010	1 dodavatel	759 500,00	849 999,93	90 499,93	11,92
	2011	1 dodavatel	759 500,00	759 500,00	0	0
0191940	2010	1 dodavatel	689 800,00	689 800,00	0	0
	2011	1 dodavatel	689 800,00	790 500,00	100 700,00	14,60
0192061	2010	x	x	x	x	x
	2011	1 dodavatel	630 000,00	700 000,00	70 000,00	11,11

Zdroj: faktury jednotlivých fakultních nemocnic.

* Kód VZP – kód kardioverteru přidělený Všeobecnou zdravotní pojišťovnou ČR, který je jeho jednoznačným identifikátorem.

** Z předložených faktur byl u kontrolovaných FN počet dodavatelů kardioverterů 5.

Pozn.: x – v kontrolovaném vzorku faktur nebyl zdravotnický prostředek zastoupen.